
Aanbevelingen van de HGR met betrekking tot het nucleair noodplan

HGR: 7715

Tijdens de vergadering van 11 januari 2002, waarvan de notulen – voor wat dit punt betreft - tijdens de zitting goedgekeurd werden, hetgeen werd bekrachtigd op de vergadering van 14.12.2003, heeft de Hoge Gezondheidsraad (afdeling 5) de volgende aanbevelingen uitgebracht :

Er zijn vijf prioritaire aspecten geïdentificeerd om verbeteringen aan te brengen in de werking van de nucleaire noodplannen, die afzonderlijk geëvalueerd worden:

1. Ontwerpen van cartografische systemen als hulpmiddel bij de besluitvorming

Het noodplan voorziet in het gebruik van GIS en dit hulpmiddel is beschikbaar op het crisiscentrum (CGCCR). Om goed uitvoerbaar te zijn in geval van een radioactieve uitstoot, moet een degelijk cartografisch hulpmiddel echter snel talrijke meetresultaten kunnen aanreiken. Daarom is het belangrijk om metingen via helikopter te kunnen uitvoeren en onmiddellijk de coördinaten en de gemeten waarden aan elkaar te kunnen koppelen. Momenteel heeft het leger helikopters ter beschikking gesteld mits een voorbericht van 24 tot 48 uur, maar in een crisissituatie is dat een veel te lange termijn die dient ingekort te worden indien men operationeel wil zijn in de uren die volgen op een radioactieve uitstoot.

Men zou moeten kunnen beschikken over 'stand-by' oplaadbare detectiesystemen, één bij het IRE en een ander bij het CEN•SCK. Wanneer er geen sprake is van een nucleair incident, en om de expertise en de vakbekwaamheid van de operatoren en de piloten te onderhouden, zou men deze systemen kunnen inzetten om een volledige cartografie van het gebied (radiologische zero) tot stand te brengen, om sites gecontamineerd door radionucliden van natuurlijke oorsprong (NORM's) in kaart te brengen, of eventueel om bronnen, verloren of gestolen splijtstoffen op te sporen. Hierbij dient men op te merken dat Frankrijk zich zes helikoptereenheden heeft aangeschaft om metingen te kunnen verrichten.

2. Opmaak van een 'vademecum' en van 'actie'-steekkaarten

De opmaak van een '*vademecum*', bedoeld voor de experts betrokken bij het noodplan, dat verschillende 'actie'-steekkaarten bevat met gegevens en parameters om snel de grootte van de stralingsniveaus, de contaminatie en het risico te kunnen inschatten, is geen al te dure operatie. Dankzij dat type materiaal zou de eerste persoon die in het crisiscentrum toekomt tijdens een probleemsituatie onmiddellijk operationeel moeten kunnen zijn, zelfs in domeinen die niet meteen tot zijn/haar expertisedomein behoren en zou hij/zij *a posteriori* zijn/haar beslissingen kunnen verantwoorden.

Teneinde dit *vademecum* en de 'actie'-steekkaarten te kunnen opstellen, zou het nuttig zijn om zich te baseren op het document 'Nucleair risico en landbouw [1992]', op de publicatie van de Boerenbond 'Radioactieve besmetting en landbouw – wenken voor een doelmatige beveiliging [1988]' en op de publicatie van het IPSN 'Agriculture, Environnement et Nucléaire : comment réagir en cas d'accident [1994]' .

Deze taken zouden kunnen worden uitgevoerd in het kader van de conventies die werden gesloten met het AVN, het IRE en het SCK•CEN en die nog moeten worden getekend door minister Duquesne, met een eventuele samenwerking vanuit de universiteiten.

3. Inventarisatie van de tegenmaatregelen in de landbouw

Een overzicht van de vakliteratuur over tegenmaatregelen in de landbouw die in België van toepassing zijn met, in de mate van het mogelijke, een evaluatie van de kosten, van de graad van toepasbaarheid, van de doeltreffendheid en van de potentiële negatieve effecten, zouden het onderwerp kunnen zijn van een synthese die in het *vademecum* en/of de 'actie'-steekkaarten kan worden uiteengezet. Deze informatie zou van nut kunnen zijn voor CELEVAL en CORECO in de keuze van tegenmaatregelen met recht en rede gemaakt .

4. Verzamelen van betrouwbare en significante radio-ecologische gegevens

Er moeten betrouwbare gegevens verzameld worden m.b.t. de opname van de neerzetting door planten, eerste stap van de contaminatie van voedselproducten, om de directe contaminatie van gras, groenten en planten te evalueren en de keuze van de tegenmaatregelen en van de aanbevelingen voor de bevolking te sturen. De eerste stap zou een vakliteratuuroverzicht kunnen omvatten, waarbij men daarna de leemtes zou kunnen bepalen.

Bovendien zouden specifieke gegevens voor de verschillende bodem- en milieutypes rondom onze centrales, zowel voor wat betreft de transfer van de radioactiviteit als voor wat betreft de doeltreffendheid van de toe te passen tegenmaatregelen, het mogelijk maken om de risico's beter in te schatten, voor en na een interventie. Dat punt maakt al deel uit van de aanbevelingen in het document 'Nucleair risico en landbouw [1992]' en van de conclusies van het GTR uit 1997-1998.

5. Rekening houden met crisisbeheer op middellange en langere termijn

Aangezien de effecten van een radioactieve uitstoot mogelijk 48 uur later nog kunnen worden geregistreerd en de beslissingen genomen in de urgentiefase enige weerslag kunnen hebben op het crisisbeheer op langere termijn, moeten van zodra de urgentiefase intreedt middellange en langere termijn in aanmerking worden genomen. In die context zijn de aanbevelingen vermeld in het punt 3 helemaal zinvol.

Het is aangewezen om bij de ganse aanpak rekening te houden met de actuele vereisten van communicatie, transparantie, geloofwaardigheid van experts en aanvaardbaarheid. De HGR stelt voor om ook de interactie met de bevolking van de voorgestelde maatregelen te bestuderen d.m.v. sociaal wetenschappelijk onderzoek.

Adres:

Hoge Gezondheidsraad
Esplanade 1201
Oratoriënberg 20/3
1010 Brussel

Telefoon: 02 – 214 42 45/46
Fax: 02 – 214 43 13

Email: Guy.Devleeschouwer@health.fgov.be

PREVIOUS

